

**Tire Araştırmaları Sempozyumu**  
**Bildirileri**  
**Tire Research Symposium**  
**Proceedings**

**Cilt 1**  
**Volume 1**

Editörler | Editors  
M. Akif Erdođru-Şule Pfeiffer-Taş

**2016**

Bütün telif hakları yayınlayanlar ve yazarlara aittir.  
Bütün hakları saklıdır.

Copyright © The Publisher and Authors  
All rights reserved

Tire Belediyesi Kültür Yayınları - Tire Municipality Cultural Publications  
İSTANBUL, 2016

Yayınlayanlar | Published by:  
Ege Üniversitesi - Ege University  
İzmir Araştırma ve Uygulama Merkezi - Research and Application Center of İzmir  
Atılım Üniversitesi - Atılım University  
Türkiye Tarih Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi -  
Research and Application Center of Historical Studies of Turkey

Takım Numarası / Volumes 1-2 ISBN 978-605-63415-4-0  
ISBN 978-605-63415-5-7 (1. Cild/Vol. 1)

Kitap kapak tasarımı | Cover design:  
Doğu Gündoğdu - Atılım Üniversitesi

Düzenleme ve tasarım | Layout and design:  
Yeşim Çavuş - Atılım Üniversitesi

Baskı | Print:  
ORBAK Kağıtçılık Dış Tic. LTD. ŞTİ  
Adres: 100. Yıl Mh. Massit 42, Bağcılar, İSTANBUL  
Tel: 0212 217 97 77  
E-Posta Adresi: selvi\_eraslan@hotmail.com

---

## SİCİLL-İ AHVAL DEFTERLERİNDE TİRE DOĞUMLU MEMURLAR

Mehmet BAŞARAN\*  
Aysun SARIBEY HAYKIRAN\*\*

### ÖZET

Bu çalışmada, Sicill-i Ahval kayıtlarından tespit edilen 17 Tire doğumlu memur ele alınmıştır. Memurların doğum tarihleri, baba adı, milliyeti değerlendirilerek, aileleri ile ilgili özellikle babalarının mesleği ve sülale adlarıyla ilgili bilgiler ortaya konulmaya çalışılmıştır. Ayrıca hangi okullarda okudukları incelenerek eğitim durumları değerlendirilmiş, memurların, işe mülâzemet (stajyer) mi yoksa muvazzaf (kadrolu) olarak mı başladıkları, mülâzemet süreleri de dâhil edilerek göreve başlama yaşları incelenmiştir. Ne kadar maaş ile işe başladıkları, memuriyetleri sırasında ceza alıp almadıklarına dair bilgiler de verilerek Tire doğumlu memurlar tanıtılmıştır.

Örneğin, Tire Belediye Başkanı Mehmed Tevfik Efendi'nin oğlu Ahmed Hilmi Efendi hakkında bilgi sahibi olmaktayız. Ahmed Hilmi Efendi'nin Tıbbiye'yi bitirdiği ve Selanik gibi önemli yerlerde mesleğini yürüttüğü anlaşılmaktadır.

**Anahtar Kelimeler:** *Sicill-i Ahval Defteri, Tire, Memur.*

### ABSTRACT

#### CIVIL SERVANTS THAT BORN IN TİRE ACCORDING TO SİCİLL-İ AHVAL REGISTERS

In this study 17 civil servants that are found out to be born in Tire according to Sicill-i Ahvâl registers will be handled. Evaluating the birth dates, names of fathers and nationalities of the civil servants information about their families especially professions of their fathers and name of their families or lineages will be presented. Besides their education levels will be evaluated by inquiring schools they graduated. It will be tried to be determined whether they hired as trainee (*mülâzemet*) or as regular (*muvazzaf*) and their ages when they got hired taking period they worked as trainee into consideration. Civil servants from Tire are tried to be introduced by providing information about how much salary they got at the beginning of their career and whether they got detention during their service.

For example, it is possible to get information about Ahmet Hilmi Efendi son of Mehmet Tevfik Efendi Mayor of Tire. It can be understood that Ahmed Hilmi Efendi graduated from Medical School (*Tıbbiye*) and continued his career in prominent cities like Salonica.

**Keywords:** *Sicill-i Ahval Register, Tire, Sivil Servant.*

---

\* Yrd. Doç. Dr., Adnan Menderes Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü

\*\* Yrd. Doç. Dr., Adnan Menderes Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü

### Osmanlı Bürokrasisi ve Sicill-i Ahval Komisyonu Defterlerinin İşlevi ve Önemi

Tanzimat dönemi ile birlikte devlet yapısında ve özellikle bürokratik alanda geçmiş yüzyıllara göre daha da büyüme gözlenmiştir. Bu dönemde iş hacmi artmış, yapılan işler karmaşıklaşmış ve personel sayısı çoğalmıştır. Bürokrasideki bu büyüme, yetişmiş ve uzmanlaşmış insana olan gereksinimin daha da artması anlamına gelmektedir.

Tanzimat dönemi nezaretlerin ve nezaret meclislerinin ortaya çıktığı ve ihtisaslaştığı bir süreçtir. Nezaretlerin kurulmasıyla Bâb-ı Âlî kademe kademe yeni teşkilat ve çalışma düzenine girerken, Avrupa tarzı bir yönetim modeli alınarak, idari alandaki reformlarla personel politikasına temelleri atılmıştır<sup>1</sup>

Osmanlı Devlet teşkilatında görev alan memurların, vazifeleri süresince hâl tercümelerine konu olan, özel hâller veya memuriyet esnasındaki hâller, tarihi seyr, ahlâk ve gidişat gibi durumların, resmi belgelerin kaydedildiği defterlerin tescili işlemine Sicill-i Ahval, meydana gelen defterlere de Sicill-i Umumî Defterleri adı verilmiştir.

Sicill-i Ahval Komisyonu'nun kurulup çalışmaya başladığı 1879 tarihine gelinceye kadar Osmanlı Devleti'nde vazifelilerin sicillerini bir defterde toplayan büro hizmetlerine rastlanmamaktadır. "Sicill-i Ahval Komisyonu" ile başlayan sicil çalışmaları; 1314/1896'da bu komisyonun lağvı ile yerine kurulan "Memurîn-i Mülkiye Komisyonu"na, hiçbir daireye bağlı olmadan yürütülmüştür. 1326/1908 yılında II. Meşrutiyete sonrası Memurîn-i Mülkiye Komisyonu kaldırılarak "Sicill-i Ahval İdâresi" adı altında yeniden, fakat Dâhiliye Nezâreti teşkilatı içinde teşekkül ettirilmiş, böylece ayrı bir daire kurulmuştur. Osmanlı Devleti'nin yıkılışına kadar devam eden Dâhiliye Nezâreti Memurîn ve Sicill-i Ahval İdâresi'nin tescil işlemleri, bu defterlere zeyl olacak şekilde ilave edilmiş, Memurîn Muamelât Dosyaları hâlinde tanzim edilerek saklanmıştır.

Sicill-i Ahval Komisyonu'nun kurulmasından itibaren mülkî ve adlî memurlardan 1909 yılına kadar süren bir zaman dilimi içinde 51.652 memurun sicil kayıtları 201 defterde toplanmıştır.

Sicill-i Ahval Defterleri'nde tercüme-i hâl sahiplerinin ismi, mahlâsı veya künyesi, babası memuründen ise memuriyetinin rütbesi, marûf zevattan ise hangi sülaleye mensup olduğu, göreve başlayışları, tahsil durumları, liyakat ve ehliyet dereceleri, varsa azl, tayin ve muhakemeleri, gayr-ı müslim tebaadan ise, milliyeti kaydedilmiştir<sup>2</sup>.

Terceme-i hâl varakalarının kenarlarında bulunan sorulardan, bu evrakların nasıl doldurulacağı hakkında bilgi sahibi olmaktayız. Bu sicil varakalarında beş soru bulunmaktadır. Buna göre;

1- Memurun kendisiyle babasının ismi, mahlas ve şöhreti, babası memur ise rütbesi, memur değil ise ne iş yaptığı, nereli olduğu, hayatta olup olmadığı, etnik kökeni ve tabiiyetinin ne olduğu, ailesinin hangi sülaleye mensup olduğu.

2- Memurun doğum yeri ve tarihi (Hicrî ve Rumî tarih).

<sup>1</sup> A. Akyıldız, 2004, 20; M. Çadırcı, 1997; A. Gül, Osmanlı Devleti Bürokrasisinde Dersimli Memurlar (Sicil-i Ahval Defterlerine Göre) (2014), 286-308; C. V. Findley, 1996; M. Başaran, Sicill-i Ahval Defterlerinde Bozdoğan Doğumlu Memurlar (2010), 337-356.

<sup>2</sup> Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, 2000, 237.

3- Hangi okullarda öğrenim gördüğü, aldığı dersler, diplomasının (tasdikname, icazetname, şehadetname) olup olmadığı, bildiği yabancı diller ve basılmış kitap ve risalelerinin olup olmadığı.

4- Devlet hizmetine ne zaman ve kaç yaşında girdiği, mülâzemetle işe başlayıp başlamadığı, memuriyeti boyunca aldığı maaş ve harcırahı, bulunduğu memuriyetlerdeki işe başlama ve işten ayrılma tarihleri, aldığı rütbe ve nişanlar.

5- Devlet memurluğu süresince hakkında şikâyet olup olmadığı, görevini kötüye kullanıp kullanmadığı, yargılanıp yargılanmadığı, yargılandı ise ceza alıp almadığı.

Bu şekilde bulunan soruların karşısındaki boşluklar memurlar tarafından doldurulmaktadır.<sup>3</sup>

Bu bilgiler yazıldıktan sonra altına üç kuruşluk pul yapıştırılmış, Hicrî ve Rumî tarihler yazılıp ve şahsi mühürle mühürlendikten sonra işlem bitirilmiştir.<sup>4</sup>

Sicill-i Ahval Defterlerine Göre Tire Doğumlu Memurlar Hakkındaki Değerlendirmeler

Sicill-i Ahval kayıtlarına göre tespit edilen 17 Tire doğumlu memur üzerinde çalışılmıştır. Bunlardan 16'sı Müslüman, 1'i gayr-ı Müslim, yani Musevi'dir.

#### İsimleri ve Toplumsal Konumları

| Doğum Tarihi     | Adı                      | Baba Adı                 | Baba Mesleği                 | Şöhret         |
|------------------|--------------------------|--------------------------|------------------------------|----------------|
| 1271 / 1854-1855 | İbrahim Sami Bey         | Hasan Bey                |                              | Müteveffa      |
| 1272 / 1855-1856 | Şerif Nadir Efendi       | Ahmed Ağa                |                              | Altunoğlu      |
| 1280 / 1863-1864 | Mehmed Baha-eddin Efendi | Hacı Mehmed Reşid Efendi |                              | Hacı Reşidzade |
| 1281 / 1864-1865 | Sadullah Sami Efendi     | İbrahim Rıza Efendi      | Zincirli Medresesi Müderrisi | Hacı Kadızade  |
| 1283 / 1866-1867 | Ali Rıza Bey             | Hüsameddin Paşa          |                              | Yanyalı        |
| 1284 / 1867-1868 | İbrahim Hakkı Efendi     | Mustafa Efendi           |                              | Derviş Ağazade |
| 1287 / 1870-1871 | Mehmed Şevket Efendi     | Ahmed Ağa                |                              | Müteveffa      |
| 1287 / 1870-1871 | Muhiddin Fehmi Efendi    | Ahmed Sadık Efendi       | Zürra                        |                |
| 1289 / 1872-1873 | Mehmed Emin Efendi       | Mustafa Ağa              | Debbağ                       |                |
| 1290 / 1873-1874 | Ahmed Hacim Efendi       | Ahmed Sadık Efendi       |                              | Hacı           |

<sup>3</sup> A. Yadi, Sicill-i Ahval Defterlerine Göre Ordu Doğumlu Memurlar (2012).

<sup>4</sup> K. Daşcıoğlu, Sicill-i Ahvâl Defterlerine Göre Buldanlı Memurlar (2006), 564.

|                  |                       |                      |                               |                         |
|------------------|-----------------------|----------------------|-------------------------------|-------------------------|
| 1291 / 1874-1875 | Mehmed Kadri Efendi   | Hacı Cebbar Ağa      |                               | Tebrizli Hindistanizade |
| 1294 / 1877-1878 | Mustafa Tevfik Efendi | Mustafa Ağa          | Rençber / Asakir-i Müstahfaza | Koca Mustafa-zade       |
| 1294 / 1877-1878 | Mustafa Galib Efendi  | Mehmed Ağa           |                               | Hacıoğlu                |
| 1294 / 1877-1878 | Ahmed Hilmi Efendi    | Muharrem Efendi      |                               | Hacı                    |
| 1296 / 1878-1879 | İsmail Hakkı Efendi   | Mehmed Efendi        | Tüccar                        | Hafız                   |
| 1297 / 1879-1880 | Ahmed Hilmi Efendi    | Mehmed Tevfik Efendi | Belediye Reisi                | Hafız                   |
| 1309 / 1891-1892 | Yusuf Behar Efendi    | Mişon Behar Efendi   |                               |                         |

Osmanlı toplumunda kişilerin adlarının sonlarında bir takım sanlar kişilerin aidiyetleri konusunda bizleri aydınlatabilmektedir. Örneğin; Osmanlı klasik döneminde “Bey” sanı seyfiye mensuplarının, “Efendi” sanı ise ilmiye mensuplarının kullandığı sanlardır.

Kalemiyenin gelişmesi ile efendi sanı bu grubun memurları tarafından da kullanıldığı görülmektedir.

Tire doğumlu memurların bu bağlamda 15 tanesi Efendi, 2 tanesi de Bey sanını kullanmaktadır.

Tireli memurların baba isimlerinin sonundaki sanlara bakıldığında 9 tanesi Efendi, 6 tanesi Ağa, 1 tanesi Bey ve 1 tanesi de Paşa sanını taşımaktadır.

Tabloya göre, 16 kişinin çift, geri kalan 1 kişinin tek isimli olduğu görülmektedir. Babalarının isimlerini ele aldığımızda 11 kişinin tek, 6 kişinin ise çift isimli olduğu anlaşılmaktadır. Babaların meslekleri ise; Tüccar, Zincirli Medresesi Müderrisi, Rençber/Zürre (Çiftçi), Asakir-i Müstahfaza, Belediye Reisi ve Debbağ gibi değişik mesleklerden oluşmaktadır.

#### Tireli Memurların Eğitim Durumları

Kayıtlarda memurların aldıkları eğitim üzerinde ayrıntılı olarak durulmaktadır. Memurların tamamına yakını ilköğrenimlerini o zamanın ilkokulu olarak adlandırılan sıbyan/ibtidaî mekteplerinde tamamlamışlardır.

| Memurun Adı                     | Okuduğu Okullar                                                | Bildiği Diller       |
|---------------------------------|----------------------------------------------------------------|----------------------|
| İbrahim Sami Bey <sup>1</sup>   | Tire’de Sıbyan Mektebi ve Medreseye gitmiştir.                 | Türkçe okur - yazar  |
| Şerif Nadir Efendi <sup>2</sup> | Tire’de Sıbyan Mektebi, Ödemiş’te Rüşdiye Mektebine gitmiştir. | Türkçe kitabet eder. |

|                                      |                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                        |
|--------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------|
| Mehmed Bahaeddin Efendi <sup>3</sup> | Tire’de Sıbyan Mektebi ve Rüşdiyeye gitmiştir.                                                                                                                                                                    | Türkçe okur – yazar                                                                    |
| Sadullah Sami Efendi <sup>4</sup>    | Tire’de Sıbyan Mektebi ve Rüşdiyeye ve Medreseye gitmiştir.                                                                                                                                                       |                                                                                        |
| Ali Rıza Bey <sup>5</sup>            | Tire’de Sıbyan Mektebi ve Rüşdiyeye gitmiştir.                                                                                                                                                                    | Türkçe okur – yazar                                                                    |
| İbrahim Hakkı Efendi <sup>6</sup>    | Tire’de Sıbyan Mektebi ve Medreseye gitmiştir.                                                                                                                                                                    | Türkçe okur – yazar                                                                    |
| Mehmed Şevket Efendi <sup>7</sup>    | Tire’de Sıbyan Mektebi ve Rüşdiyeye gitmiştir.                                                                                                                                                                    | Türkçe okur – yazar                                                                    |
| Muhiddin Fehmi Efendi <sup>8</sup>   | Tire’de Sıbyan Mektebi ve Medreseye gitmiştir.                                                                                                                                                                    | Türkçe okur-yazar                                                                      |
| Mehmed Emin Efendi <sup>9</sup>      | Tire’de İbtidai Mektebe gitmiş.                                                                                                                                                                                   | Türkçe kitabet eder.                                                                   |
| Ahmed Hacim Efendi <sup>10</sup>     | Tire’de İbtidai Mekteb, Rüşdiye ve Medreseye gitmiştir.                                                                                                                                                           | Türkçe okur-yazar                                                                      |
| Mehmet Kadri Efendi <sup>11</sup>    | Tire’de Sıbyan Mektebi ve Rüşdiyeye gitmiştir.                                                                                                                                                                    | Türkçe okur-yazar                                                                      |
| Mustafa Tevfik Efendi <sup>12</sup>  | Tire’de Sıbyan Mektebi ve Rüşdiyeye gitmiştir.                                                                                                                                                                    | Türkçe okur-yazar                                                                      |
| Mustafa Galib Efendi <sup>13</sup>   | Tire’de Sıbyan Mektebi ve Rüşdiyeye gitmiştir.                                                                                                                                                                    | Türkçe okur-yazar                                                                      |
| Ahmed Hilmi Efendi <sup>14</sup>     | Tire’de İbtidai Mektebe gitmiş. Sonra özel hocadan ders alarak İzmir Mekteb-i İdadi-i Mülkisi 3. sınıfa girmiştir. Daha sonra Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye-i Şahaneye gitmiştir.                                    | Arapça, Farsça, Türkçe, Fransızca ve Rumcaya aşinadır <sup>15</sup> .                  |
| İsmail Hakkı Efendi <sup>16</sup>    | Tire’de Sıbyan Mektebi ve Rüşdiyeye gitmiştir.                                                                                                                                                                    | Türkçe okur-yazar                                                                      |
| Ahmed Hilmi Efendi <sup>17</sup>     | Tire Rüşdiye Mektebine gitmiştir. Daha sonra dersler alarak Aydın Vilayeti Maliye Memuriyet sınavlarına girerek aliyyü’la’la (Pekiyi) derecede “21 Mart 323” (3 Nisan 1907) tarihli varaka-yı takdiriye almıştır. | Türkçe okur-yazar                                                                      |
| Yusuf Behar Efendi <sup>18</sup>     | Tire Musevi İbtidai Mektebi ve İzmir Al-yans İsrailit Mektebi’ne gitmiştir.                                                                                                                                       | Türkçe, Fransızca ve Musevice tekellüm ve kitabet eder. Rumca ve İngilizceye aşinadır. |

Tire doğumlu 17 memurun 16’sı Müslüman olup bunların hepsi Sıbyan/İbtidai, Rüşdiye ve Medrese eğitimlerini Tire’de alırken 1 memur Ödemiş’te Rüşdiye okumuş, 1 memur da özel hocadan ders alarak İzmir Mekteb-i İdadi-i Mülkisi’ne girmiş ve ardından Tıp öğrenimi yapmıştır. 1 memur ise tahsilini tamamlayamadığı için şahadetnamesini alamamıştır.

Tire doğumlu Musevi memur ise Tire’de Musevi Okulunda okumuş, daha sonra da eğitim için İzmir Alyans İsrailit Mektebi’ne gitmiştir.

Tire doğumlu memurların eğitim durumlarıyla ilgili bir diğer konu bildikleri lisanlarla ilgilidir. Hal tercümelerinde memurların hangi lisanları bildikleri, okuyup yazabildikleri veya bildikleri lisanlara ne ölçüde hâkim oldukları belirtilmiştir. Burada da 17 memurun 13’ü Türkçe okur – yazar olduğu, 1 memurun Arapça, Farsça, Türkçe, Fransızca ve Rumcaya aşina olduğu ve 1 memurun da Arapça ve Farsça okuduğu yazılmasına karşın bu dilleri bilip bilmediği konusunda bir not düşülmemiştir.

Musevi memurun ise Türkçe, Fransızca, Musevice tekellüm ve kitabet ettiği, Rumca ve İngilizceye aşina olduğu belirtilmiştir.

### Mesleki Durumları

Klasik Osmanlı sisteminde kalemiye sınıfının insan gücü devletin diğer zümrelerden karşılanma yoluna gidilmiş aynı zamanda usta-çırak ilişkisi içerisinde de memurlar yetiştirilmeye devam edilmiştir. XIX. yüzyıla gelindiğinde ayrı bir zümre haline gelen ve önemli devlet kademelerine insan gücü yetiştiren kalemiye sınıfı için artık klasik eğitim sistemi özellikle de üst kademe memurların eğitiminde yetersiz kalmaya başlamıştır. Bu eksikliği gidermek için devlet tarafından birçok yeni okul açılmıştır. Bu okullarda yetiştirilen memurların İstanbul’da ve üst düzey görevlerde kullanıldıkları görülmektedir. Taşra teşkilatındaki alt kademe memurlar bir eğitimden geçirilmekle birlikte ilgili yerlerdeki kaleme alınıp mülâzemet (stajyer) yolu ile eğitildikleri anlaşılmaktadır.<sup>5</sup>

Tire doğumlu 17 memurun göreve başlama yaşlarına bakıldığında 7 memurun 15-20 yaş aralığında, 9 memurun 21-30 yaş aralığında ve 1 memurun da 31-40 yaş aralığında olduğu görülmektedir.

Bu memurların görev yılları ve görev yerleri ise şöyle sıralanabilir:

| Memurun Adı                      | Görev Yaptığı Yıl | Görevi ve Görev Yerleri                                  | Aldığı Maaş |
|----------------------------------|-------------------|----------------------------------------------------------|-------------|
| Şerif Nadir Efendi <sup>19</sup> | 1870              | Mülâzemeten Ödemiş kazası Tah-rirat Kalemi <sup>20</sup> |             |
|                                  | 23 Mart 1878      | Ağnam kitabeti                                           | 750 kuruş   |
|                                  | Haziran 1878      | Aşar Başkitabeti                                         |             |
|                                  | 14 Ekim 1879      | Tire Bidayet MahkemesiMustantik Muavinliğine             | 300 kuruş   |
|                                  | 26 Haziran 1880   | Tire Kazası Bidayet Mahkemesi birinci kitabetine         | 400 kuruş   |

<sup>5</sup> K. Daşcıoğlu, Sicill-i Ahvâl Defterlerine Göre Buldanlı Memurlar (2006), 567.

## SİCİLL-İ AHVAL DEFTERİNDE TİRE DOĞUMLU MEMURLAR

|                                            |                                     |                                                                                             |                         |
|--------------------------------------------|-------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------|
| Ahmed<br>Hacim<br>Efendi <sup>21</sup>     | 27 Nisan 1894                       | Tire Kazası Ziraat Bankası Sandu-<br>ğu muhasebe kitabeti                                   | 250 kuruş               |
|                                            | 9 Mayıs 1895 / 13<br>Eylül 1895     | Ödemiş Kazası Ziraat Bankası Ki-<br>tabeti Vekâleti                                         | 100 kuruş               |
|                                            | 2 Haziran 1896 / 12<br>Haziran 1896 | Karaburun Nahiyesi Bank Kitabeti<br>Vekâleti                                                | bila-maaş <sup>22</sup> |
|                                            | 13 Nisan 1898                       | Karaburun Nahiyesi Bank Kitabeti<br>Vekâleti                                                | 300 kuruş               |
|                                            | 19 Haziran 1899 / 4<br>Aralık 1899  | Ödemiş Kazası Ziraat Banka-<br>sı Sanduğu Muhasebe Kitabeti<br>Vekâleti                     | 233 kuruş 10 para       |
| İbrahim<br>Sami Bey <sup>23</sup>          | 28 Eylül 1881                       | Mülâzemeten Tire Kazası Tahrir-i<br>Vergi İdaresi                                           |                         |
|                                            | 27 Mayıs 1884                       | Tire Nüfus Kitabetine                                                                       | 125 kuruş               |
| İsmail<br>Hakkı<br>Efendi <sup>24</sup>    | 19 Mart 1898                        | İzmir Düyun-u Umumiye Nezareti<br>Tahrirat Kalemî                                           |                         |
|                                            | 24 Mayıs 1898                       | Rodos Düyun-u Umumiye Müdü-<br>riyeti Tahrirat Mukayyidli                                   | 200 kuruş               |
|                                            | 16 Eylül 1900                       | İzmir Palamut İnhisarı Düyun-u<br>Umumiye Muvakkat Kitabetine                               | 300 kuruş               |
| Sadullah<br>Sami Efen-<br>di <sup>25</sup> | 21 Mayıs 1895                       | der-Saadet mülhakatı Ziraat Ban-<br>kası Şube Kitabetine                                    | 300 kuruş               |
|                                            | 25 Ekim 1895                        | der-Saadet mülhakatı Ziraat Ban-<br>kası Şube Kitabetinden bila-istifa<br>infikak [ayrılma] |                         |
|                                            | 27 Şubat 1900                       | Onuncu Daire Vergi Tahsildarlığı                                                            | 500 kuruş               |
|                                            | 20 Ağustos 1902                     | Onuncu Daire Mal Kalemîne Baş-<br>katib Refik-i Evvelliği                                   | 550 kuruş               |
|                                            | 14 Ocak 1905                        | Aşar Rüsumat İdare-i Umumiyesi<br>Kalemî                                                    | 700 kuruş               |
|                                            | 27 Ocak 1906                        | Maliye Tahsilât Kitabetine                                                                  | 700 kuruş               |
|                                            | 17 Mayıs 1906                       | Maliye Tahsilât Kitabetine                                                                  | 800 kuruş               |
|                                            | 20 Haziran 1906                     | Devair-i Mal ve Tahrir Kalemleri<br>Müfettişliği                                            | 1500 kuruş              |
|                                            | 19 Ekim 1909                        | Kadıköy mülga                                                                               | 900 kuruş               |
|                                            | 29 Eylül 1910                       | Bayezıd                                                                                     | 800 kuruş               |
|                                            | Ekim 1911                           | Ortaköy Daire-yi Maliyeleri Tahsil<br>Şubesi Memurluğu                                      | 1000 kuruş              |
|                                            | 14 Mayıs 1912                       | Ortaköy Daire-yi Maliyeleri Tahsil<br>Şubesi Memurluğu                                      | 1100 kuruş              |
| Ali Rıza<br>Bey <sup>26</sup>              | 28 Temmuz 1894                      | Tire kazası Aşar İkinci Kitabeti                                                            | 400 kuruş               |

|                                       |                                 |                                                     |           |
|---------------------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------------|-----------|
| Mehmed Bahaeddin Efendi <sup>27</sup> | 26 Mayıs 1885                   | Tire Aşar Muaşşirliği                               | 300 kuruş |
|                                       | 13 Ağustos 1883                 | İstifa Etmiş.                                       |           |
|                                       | 12 Nisan 1886                   | Tire rüsumat Kantar Kitabetine                      | 200 kuruş |
|                                       | 3 Şubat 1887                    | Hayvan Rüsumu Memurluğu                             | 250 kuruş |
|                                       | 2 Kasım 1887                    | Ba-kurraSilk-i Celil-i Askeriye                     |           |
|                                       | 12 Mart 1889                    | Ağnam Mikdar-ı Muharrirliğine                       | 450 kuruş |
|                                       | 13 Haziran 1890                 | Aşar Muaşşirliği                                    | 300 kuruş |
|                                       | 7 Temmuz 1890                   | İstifa                                              |           |
|                                       | 10 Temmuz 1890                  | Emanet Kantar Kitabeti                              | 200 kuruş |
|                                       | 12 Şubat 1891                   | İstifa                                              |           |
|                                       | 18 Ağustos 1891                 | Tire Düyun-u Umumiye                                | 250 kuruş |
|                                       | 14 Temmuz 1892                  | Tire Düyun-u Umumiye Kitabetine                     | 250 kuruş |
|                                       |                                 |                                                     |           |
| Mustafa Tevfik Efendi <sup>28</sup>   | 16 Ocak 1895                    | Mülâzemeten Tire kazası Düyun-u Umumiye İdaresi     |           |
|                                       | 8 Haziran 1895                  | Harir Kitabeti (Muvakkaten)                         |           |
|                                       | 28 Ağustos 1895                 | Memuriyetinin Hitamı                                |           |
|                                       | 13 Eylül 1895                   | Harir kitabeti vekâleti                             | 202 kuruş |
|                                       | 13 Aralık 1895                  | Kâtibin aslının gelmesi nedeniyle açıkta kalmıştır. |           |
|                                       | 11 Nisan 1896                   | Mülâzemetle İzmir Düyun-u Umumiye Nezaret-i Merkez  |           |
|                                       | 28 Nisan 1896                   | Aydın Düyun-u Umumiye Müdüriyeti Aşar Kitabeti      | 300 kuruş |
| Mehmed Şevket Efendi <sup>29</sup>    | 13 Mart 1888                    | Mülâzemeten Tire kazası Mal kalemi                  |           |
|                                       | 13 Ağustos 1888 / 13 Eylül 1889 | Tire Aşar Kaza merkezi kitabeti                     | 250 kuruş |
|                                       | 13 Mart 1890 / 14 Temmuz 1890   | Belediye Kantar ve Kile Rüsumları İdare Kitabeti    | 250 kuruş |
|                                       | 13 Nisan 1891 / Mayıs 1892      | Merkez Ağnam Kitabeti                               | 300 kuruş |
|                                       | 22 Nisan 1894                   | Ödemiş Ziraat Bankası Şubesi Kitabeti Refakati      | 300 kuruş |
|                                       | 19 Haziran 1900                 | Hububat Aşarı Merkez Anbar Memuriyeti               | 400 kuruş |
|                                       | 27 Haziran 1901                 | Tire Sanduk Emaneti                                 | 360 kuruş |
|                                       |                                 |                                                     |           |

## SİCİLL-İ AHVAL DEFTERİNDE TİRE DOĞUMLU MEMURLAR

|                                     |                                 |                                                                                                                                                                    |             |
|-------------------------------------|---------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|
| Mehmed Kadri Efendi                 | 27 Ağustos 1894 / 13 Ekim 1894  | Tire kazası Yaşüzüm muvakkat                                                                                                                                       | 250 kuruş   |
|                                     | 27 Şubat 1898 / 27 Mart 1898    | Denizli ve Marmaris ve Dikili ve Eşme ve Ödemiş Telgraf Muhabere Memurluğu ve Tire Posta Müdürlüğü Vekâletlerinde bulunmuş, asılların vüruduyla muttasıl olmuştur. | 166,5 kuruş |
|                                     | 13 Ağustos 1898 / 1 Aralık 1898 |                                                                                                                                                                    | 360 kuruş   |
|                                     | 26 Ocak 1898 / 12 Mayıs 1899    |                                                                                                                                                                    | 270 kuruş   |
|                                     | 7 Temmuz 1899 / Ağustos 1899    |                                                                                                                                                                    |             |
|                                     | 14 Ocak 1901 / 25 Nisan 1901    |                                                                                                                                                                    |             |
|                                     | 14 Ağustos 1901 / 17 Kasım 1901 |                                                                                                                                                                    |             |
|                                     | 27 Haziran 1902 / Eylül 1902    |                                                                                                                                                                    |             |
|                                     |                                 |                                                                                                                                                                    |             |
| Muhiddin Fehmi Efendi <sup>30</sup> | 19 Haziran 1900 / 13 Mart 1901  | Tire Kazası Emanet Aşarının ikinci daire kol memurluğu                                                                                                             | 400 kuruş   |
|                                     | 14 Nisan 1901 / 13 Haziran 1901 | Zeytin Aşar Tahsil Memurluğu                                                                                                                                       | 350 kuruş   |
|                                     | 24 Haziran 1901 / 13 Şubat 1902 | Merkez aşar anbar ve birinci daire-i kol ve zeytin aşarı tahsil ve merkez kaza aşar anbar ve emanet üzüm aşarı iskele muhafaza ve aşar anbarı memurluğu            | 400 Kuruş   |
|                                     | 20 Haziran 1902 / Şubat 1903    |                                                                                                                                                                    |             |
|                                     | 14 Mart 1903 / 13 Mayıs 1903    |                                                                                                                                                                    |             |
|                                     | 6 Temmuz 1903 / Şubat 1904      |                                                                                                                                                                    |             |
|                                     | Şubat 1904 / 14 Haziran 1906    |                                                                                                                                                                    |             |
|                                     | 13 Temmuz 1906 / 2 Eylül 1906   |                                                                                                                                                                    |             |
|                                     | Şubat 1907                      |                                                                                                                                                                    |             |
|                                     | 31 Ekim 1907                    | Tire Kazası SandukEminliği                                                                                                                                         | 360 kuruş   |
|                                     |                                 |                                                                                                                                                                    |             |

|                                    |                                  |                                                                                                               |            |
|------------------------------------|----------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| Mustafa Galip Efendi <sup>31</sup> | 13 Şubat 1896                    | Mülâzemetle Tire düyun-u Umumiye idaresi                                                                      |            |
|                                    | 8 Haziran 1897 / 7 Temmuz 1897   | Harir Aşarı muhafaza memurluğunda                                                                             | 150 kuruş  |
|                                    | 25 Ağustos 1897 / 15 Eylül 1897  | Yaş üzüm muvakkat                                                                                             | 250 kuruş  |
|                                    | 3 Haziran 1898 / 6 Temmuz 1898   | Yaş üzüm muvakkat kitabesinde                                                                                 | 250 Kuruş  |
|                                    | 13 Kasım 1898                    | Düyun-u Umumiye memuriyeti                                                                                    | 250 kuruş  |
| Ahmed Hilmi Efendi <sup>32</sup>   | 24 Eylül 1906                    | Selanik Vilayeti Cuma Kazası beledi tababeti                                                                  | 600 kuruş  |
| İbrahim Hakkı Efendi <sup>33</sup> | 28 Ağustos 1891                  | Mülâzemetle Tire Kazası Tahrirat ve İzmir Rüsumat Nezareti ve Aydın Vilayeti muhasebe kalemlerine mülâzemetle | 400 kuruş  |
|                                    | 12 Şubat 1892                    | Aydın Vilayeti Emanet Palamut Aşar Müdüriyeti Kitabeti                                                        | 400 kuruş  |
|                                    | 28 Mayıs 1892                    | İzmir Daire-i Belediyesi Çavuşluğuna                                                                          | 300 kuruş  |
|                                    | 27 Eylül 1892                    | Tanzifat Tahsildarlığına                                                                                      | 380 kuruş  |
|                                    | 13 Mart 1893                     | Tanzifat Tahsildarlığı Müfettişliği                                                                           | 500 kuruş  |
|                                    | 13 Ağustos 1894                  | Tanzifat Tahsildarlığı Müfettişliği                                                                           | 700 kuruş  |
|                                    | 21 Temmuz 1894                   | Tanzifat Muhasebe Kitabeti                                                                                    | 600 kuruş  |
|                                    | 14 Kasım 1900                    | Tanzifat Muhasebe Kitabeti Müfettişliği                                                                       | 700 kuruş  |
|                                    | 14 Mart 1907                     | İzmir Merkez Aşar Memuriyeti                                                                                  | 1200 kuruş |
| Ahmed Hilmi Efendi <sup>34</sup>   | 28 Haziran 1898 / 10 Temmuz 1900 | Ödemiş Kazası merkez Aşar Anbar memuru muavinliği                                                             | 300 kuruş  |
|                                    | 25 Temmuz 1900                   | Balyanbolu Nahiyesi Aşar memurluğu vekâleti                                                                   | 500 kuruş  |
|                                    | 14 Mart 1901                     | Ağnam İcmal Kitabeti                                                                                          | 850 kuruş  |
|                                    | 1 Ağustos 1901                   | Mal Müdürü refakatine                                                                                         | 300 kuruş  |
|                                    | 6 Nisan 1907                     | Nif kazası Mal Müdür Muavinliğine                                                                             | 500 kuruş  |
| Mehmed Emin Efendi <sup>35</sup>   | 18 Şubat 1899                    | İzmir Polis Memurluğu                                                                                         | 300 kuruş  |
|                                    | 14 Ağustos 1909                  | Marmaris Kazası Polis Komiserliği                                                                             | 400 kuruş  |
|                                    | 16 Kasım 1909                    | Aydın Vilayeti 3. Komiserliği                                                                                 | 600 kuruş  |
| Mişon Behar Efendi <sup>36</sup>   | 14 Ekim 1910                     | İzmir Emtia-yı Ecnebiye Gümrüğü üçüncü sınıf komisyonu kitabeti                                               | 425 kuruş  |

Memurların maaş durumlarına bakıldığında 100 kuruş ile başlamakta ve en üst limit olarak da 1500 kuruş ödeme yapıldığı anlaşılmaktadır.

İbrahim Hakkı Efendi<sup>6</sup> Daire-i Belediye Tanzifat Kitabesinde iken hüsn ü hizmetinden dolayı 30 Temmuz 1901’de beşinci rütbeden mecidi nişan-ı zişani<sup>7</sup> almıştır.

Mehmed Emin Efendi<sup>8</sup> 18 Ekim 1892 tarihinde gönüllü olarak Üçüncü Ordu-yu Osmaniye mensubSüvari 14. Alayın 7. Bölüğüne asker olarak kayd edilmiş, Onbaşılığa ve ardından Çavuşluğa ve 27 Mayıs 1897 tarihinde de Başçavuşluğa terfi etmiştir. İftihar Madalyası<sup>9</sup> ile taltif ve 13 Eylül 1898 tarihinde de tezkere almıştır.

### Sonuç

Osmanlı Devleti’nde en büyüğünden en küçüğüne kadar tüm resmi personelin özgeçmişleri, eğitim ve mesleki gelişim çizgisi tutulmak suretiyle biyografisi oluşturulan kişiler o gün için gerekli olan bürokratik yapının oluşmasında önemli bir kaynak olurken, bugünde aynı şekilde merkezi ve taşra bürokrasisinin geçirdiği aşamaları anlamamızı sağlayan birinci el kaynak konumundadırlar. Aynı zamanda bu defterler aracılığı yetişen ve meşhur olan kişilerin yaşamları üzerinde de bilgi sahibi olunabilmektedir.

Bu bağlamda, Sicill-i Ahval Defterleri biyografi ve prosopografi<sup>10</sup> çalışmaları açısından önemli kaynaklar arasında bulunmaktadır.

Bu çalışmada, 1854-1892 tarihleri arasında Osmanlı Devleti’nde görev yapan Tire doğumlu 17 devlet memuru incelenmiştir. Kayıtlarda, adı geçen bu 17 devlet memurundan 1 tanesinin de Musevi olduğu belirtilmiştir. Memurların genel olarak Sıbyan/ İbtidai ve Rüşdiye eğitimi aldıkları görülmesinin yanında özel ders ve medrese eğitimi aldıkları da anlaşılmaktadır. Ayrıca sadece 2 memurun Türkçe dışında dil bildikleri kayıtlarda yer almaktadır.

Aldıkları eğitim kapsamında başta Tire olmak üzere birçok yerde görev yapan memurların, zaman zaman soruşturma geçirdikleri ve aklanma yoluna da gittikleri bilgiler arasında yer almaktadır.

<sup>6</sup> DH.SAİDd..., 144/321, (29/Z/1284)

<sup>7</sup> Mecidi Nişan-ı Zişani: 18 Eylül 1852’de sultan Abdülmecit zamanında ihdas olunmuş Osmanlı nişanlarından biridir. Nişan beratla birlikte iyi hizmet edenlere verilirdi. Mülkiye ve İlmiyelilerin bu nişanı alabilmeleri için en az 20 yıl çalışmaları gerekliydi. M. Zeki Pakalın, 1993, 428.

<sup>8</sup> DH.SAİDd...,172/309, (29/Z/1289)

<sup>9</sup> **İftihar Madalyası:** Padişaha sadakat gösterenlere, tarım ve sanatın ilerlemesine çalışanlara, yangın ve sâri hastalık anında devlet ve millete büyük hizmetleri dokunanlara verilmek üzere II. Abdülhamit’in irade-i seniyyesiyle altın ve gümüşten olmak üzere çıkarılan madalyadır. Madalyanın ön yüzünde yukarı kısmında şualar içinde tuğra ve alt kısmında Osmanlı arması, diğer yüzünde defne dalı arasında bir boş saha vardır. Buraya madalyanın sahibi olacak şahsın adı yazılırdı. Kırmızı renkli kurdele ile göğsün sol tarafına takılırdı. Sahibinin ölümünde vereseye intikal etmez, hükümete geri verilirdi. M. Zeki Pakalın, 1993, 38.

<sup>10</sup> Prosopografi: Tarih ilmine yardımcı bilimler arasında kabul edilen prosopografi ile kolektif biyografi çalışmaları kastedilir. Kısaca, bir grup insan hayatının topluca incelenmesi anlamına gelen prosopografi ortak eğitim, kültür, mesleki veya siyasi geçmişe sahip geniş veya küçük gruplar üzerinde yapılabilmektedir. Bu araştırmalarda ortak özelliklere sahip bir grup belirlenir ve bu grup da kendi içinde çeşitli hususlar gözetilerek incelenir. Grubun ortak, seçkinleştirici ve farklılık arz eden özellikleri irdelenmeye çalışılarak bir grup biyografisi meydana getirilir. K. Daşcıoğlu, Sicill-i Ahvâl Defterlerine Göre Buldanlı Memurlar, 2006, 563.

## KAYNAKÇA

### Arşiv Kaynakları

Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA), Dâhiliye Nezareti Sicill-i Ahval İdare-i Umûmiyesi (DH.SAİDd... )

DH.SAİDd..., 103/3, (29/Z/1271)

DH.SAİDd..., 5/323, (29/Z/1272)

DH.SAİDd..., 117/321, (29/Z/1280)

DH.SAİDd..., 109/219, (29/Z/1281)

DH.SAİDd..., 115/413, (29/Z/1283)

DH.SAİDd..., 144/321, (29/Z/1284)

DH.SAİDd..., 130/433, (29/Z/1287)

DH.SAİDd..., 172/309, (29/Z/1289)

DH.SAİDd..., 102/75, (29/Z/1290)

DH.SAİDd..., 131/451, (29/Z/1291)

DH.SAİDd..., 163/85, (29/Z/1294)

DH.SAİDd..., 104/98, (29/Z/1296)

DH.SAİDd..., 142/113, (29/Z/1297)

DH.SAİDd..., 182/248, (29/Z/1309)

### Araştırma ve İnceleme Eserleri

Akyıldız Ali 2004,

*Osmanlı Bürokrasisi ve Modernleşme, İletişim Yayınları, İstanbul.*

Başaran Mehmet 2010,

“Sicill-i Ahval Defterlerinde Bozdoğan Doğumlu Memurlar”, *Bozdoğan I*, İzmir (ss. 337-356)

Çadırcı Musa 1997,

*Tanzimat Döneminde Anadolu Kentleri'nin Sosyal ve Ekonomik Yapısı*, TTK. Yayınları, Ankara.

Daşcıoğlu Kemal 2006,

“Sicill-i Ahvâl Defterlerine Göre Buldanlı Memurlar”, *Buldan Sempozyumu*, Denizli [ss.561-570]

Findley Carter V. 1996,

*Kalemiyeden Mülkiyeye Osmanlı Memurlarının Toplumsal Tarihi*, (çev. Gül Çağalı Güven), Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.

Gül Abdülkadir 2014,

“Osmanlı Devleti Bürokrasisinde Dersimli Memurlar, (Sicil-i Ahval Defterlerine Göre)”, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl: 2, Sayı: 6, Eylül [ss.286-308]

Pakalın Mehmet Zeki 1993,

*Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, Cilt II, Milli Eğitim Basımevi, Ankara.

Yadı Ahmet 2012,

“Sicill-i Ahval Defterlerine Göre Ordu Doğumlu Memurlar”, *ODÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, Issn: Cilt: 3,

*Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi 2000*,

T.C. Başbakanlık Osmanlı Arşivi Daire Başk. Yay. İstanbul.

Sayı: 6, Aralık (ss.300-312)

**( TABLODAKİ DİPNOTLAR )**

<sup>1</sup> DH.SAİDd..., 103/3, (29/Z/1271)

<sup>2</sup> DH.SAİDd..., 5/323, (29/Z/1272)

<sup>3</sup> DH.SAİDd..., 117/321, (29/Z/1280)

<sup>4</sup> DH.SAİDd..., 109/219, (29/Z/1281)

<sup>5</sup> DH.SAİDd..., 115/413, (29/Z/1283)

<sup>6</sup> DH.SAİDd..., 144/321, (29/Z/1284)

<sup>7</sup> DH.SAİDd..., 130/433, (29/Z/1287)

<sup>8</sup> DH.SAİDd..., 162/161, (29/Z/1287)

<sup>9</sup> DH.SAİDd..., 172/309, (29/Z/1289)

<sup>10</sup> DH.SAİDd..., 102/75, (29/Z/1290)

<sup>11</sup> DH.SAİDd..., 131/451, (29/Z/1291)

<sup>12</sup> DH.SAİDd..., 123/117, (29/Z/1294)

<sup>13</sup> DH.SAİDd..., 138/463, (29/Z/1294)

<sup>14</sup> DH.SAİDd..., 142/113, (29/Z/1297)

<sup>15</sup> Lisanlara tam vakıf değil ise konuşur yazarım demeyip aşınayım şeklinde ifade edilir. K. Daşcıoğlu, Sicill-i Ahvâl Defterlerine Göre Buldanlı Memurlar (2006), 563.

<sup>16</sup> DH.SAİDd..., 144/321, (29/Z/1284)

<sup>17</sup> DH.SAİDd..., 163/85, (29/Z/1294)

<sup>18</sup> DH.SAİDd..., 182/248, (29/Z/1309)

<sup>19</sup> DH.SAİDd..., 5/323, (29/Z/1272)

<sup>20</sup> Kazalarda yazı işleriyle vazifeli bulunanlar hakkında kullanılan bir tabirdir. Livalardaki (Sancaklarda) bu tür vazife sahiplerine “*Tahrirat Müdürü*”, vilayetlerle nezaretlerdekilere “*Mektupçu*” denirdi. M. Zeki Pakalın, 1993, 377.

<sup>21</sup> DH.SAİDd..., 102/75, (29/Z/1290)

<sup>22</sup> Azimet ve avdet için üç yüz kırk kuruş harcırah ita olunmuştur. DH.SAİDd..., 102/75, (29/Z/1290)

<sup>23</sup> İbrahim Sami Bey 19 yaşında yani 14 Haziran 1874’de Askerlik Mesleğine alınmış ve 28 Eylül 1881’de görevine başlamıştır. DH.SAİDd..., 103/3, (29/Z/1271)

<sup>24</sup> DH.SAİDd..., 104/98, (29/Z/1296)

<sup>25</sup> DH.SAİDd..., 109/219, (29/Z/1281)

<sup>26</sup> DH.SAİDd..., 115/413, (29/Z/1283)

<sup>27</sup> DH.SAİDd..., 117/321, (29/Z/1280)

<sup>28</sup> DH.SAİDd..., 123/117, (29/Z/1294)

<sup>29</sup> “311 senesinde icra kılınan teftişatında muhasebe katibi Ali Haydar Efendinin kasadan açığı zuhur etmekte... tahsil eylediği mebaliği noksan kayd ve makbuz koçanlarını... tahrif eylemesinden ve bedelat-ı nakdiyeden tahsil ettiği mebaliğden bir kısmı yed-i ihtilasına geçirilmesinden naşi mesul-u müşterek olmasıyla katib-i mumaileyh ile beraber 312 senesi Zi’l-kadesinin ikisinde “15 Nisan 311” [27 Nisan 1895] azil edilmiş ise de mumaileyh yalnız kasada noksan zuhur eden 1400 küsur kuruşdan dolayı mesul tutulmuş.” Ancak yapılan soruşturmalar bağlamında kasa açığından dolayı her hangi suçlamaya dâhil edilmediği anlaşılmaktadır. DH.SAİDd..., 130/433, (29/Z/1287)

<sup>30</sup> “En son aşar anbarı memurluğu vazife-yi memuriyeti su-i istimal ettiği iddia olunmasından dolayı Tire kazası Mülkiye Mahkemesince taht-ı mahkemeye alınmış işe de ceryan eden mahkeme neticesinde mevadd-ı mesneddenanbar fazlasının ihtilas iddia olunub mumaileyhin zaman-ı idaresinde zuhur iden anbar fazlasının daha evvelki senelerden diğer anbar memurlarının zamanlarında gösterilen fazla anbara muadil olduğunun mal muhasebeleri ile tayin bulunması cihetiyle bu babdaki iddianın muvafık-ı nefsi’l-emrolmadığını... kesb-i katiyyet eylemiş olmasıyla 18 Teşrin-i Evvel 323 / 31 Ekim 1907” DH.SAİDd..., 162/161, (29/Z/1287)

<sup>31</sup> Ekim 1900 tarihinde “vazifesini mübaşeret eylediği ve askerde bulunduğu müddet zarfında maaş ita olunduğu düyun-u umumiye-i Osmaniye memuriyet şubesinin 31 Temmuz 1902 tarihi vukuat pusulasında gösterilmiştir.” DH.SAİDd..., 138/463, (29/Z/1294)

<sup>32</sup> DH.SAİDd..., 142/113, (29/Z/1297)

<sup>33</sup> DH.SAİDd..., 144/321, (29/Z/1284)

<sup>34</sup> DH.SAİDd..., 163/85, (29/Z/1294)

<sup>35</sup> DH.SAİDd..., 172/309, (29/Z/1289)

<sup>36</sup> DH.SAİDd..., 182/248, (29/Z/1309)